

27.56x32.08	1/3	עמוד 26	הערב - גלובס	25/09/2015	49817751-2
מכללת לוינסקי לחינוך פרופ יצחק גיל - 4710					

מורים ואקדמיה

כמה מרוויחים חברי הסגל האקדמי באוניברסיטאות? ברוטו, בשקלים

מסלול	משרה/ותק	מתחיל	7 שנים	10 שנים	20 שנים	35 שנים
רגיל	פרופי מן המניין	10,700	-	22,900	26,600	31,900
	פרופי חבר	9,600	18,800	19,800	-	-
	מרצה בכיר	8,900	17,200	18,100	-	-
	מרצה	8,800	*15,700	-	-	-
מקביל	מורה בכיר	8,900	17,200	18,100	21,100	-
	מורה	8,800	16,000	16,800	-	-

המשכורות כוללות תוספות ותק, אקדמית (נידון, ביגוד וטלפון) ושחיקה * ותק של 6 שנים נתונים: המועצה להשכלה גבוהה

יש מה ללמוד מהם? המשכורות של עובדי ההוראה

קבוצת שכר	מספר העובדים (שיעורם מהסך)	שכר ברוטו, בשקלים
נמוך	7,827 (8%)	6,918
נמוך-בינוני	38,552 (39%)	9,547
בינוני-גבוה	42,173 (43%)	13,568
גבוה	10,222 (10%)	19,660

נכון לשנת הלימודים תשע"ג (2013-8.2012-9) נתונים: דוח הממונה על השכר במשרד האוצר

26.69x32.15	2/3	עמוד 26	הערב - גלובס	25/09/2015	49817753-4
מכללת לוינסקי לחינוך פרופ יצחק גיל - 4710					

הרפורמות משתלמות למורים - אבל לא מספיק

"אופק חדש" ו"עוז לתמורה" הן יוזמות ברוכות, שהעלו את שכר המורים בישראל, אבל גם את שעות העבודה אשר להן הם נדרשים • לא מפתיע אם כך למצוא שההוראה מקדימה רק את העבודה הסוציאלית בסקר מעמד המקצוע שערכה מכללת לוינסקי / ספיר פרץ זילברמן

האם האנשים האמונים על חינוכם של ילדינו משתכרים שכר ראוי? תלוי את מי שואלים. על פי נתוני אגף השכר במשרד האוצר (העדכניים לשנת 2013), עובדי ההוראה בישראל משתכרים, בניגוד לדעה הרווחת בציבור, לא רע בכלל ביחס לשכר הממוצע במשק: 10% מביאים הביתה 19,660 שקל ברוטו בחודש - סכום הנחשב לרמת שכר גבוהה; 40% משתכרים 13,568 שקל ברוטו בחודש, שהם רמת שכר בינונית גבוהה; ול-40% נוספים מופיע בתלוש החודשי סכום של 9,547 שקל ברוטו. לעומתם, רק 10% מהמורים בשירות הציבורי מרוויחים 6,918 שקל ברוטו, שהם כ-1,800 שקל מתחת לשכר הממוצע במשק, שעמד בשנת 2013 על 8,724 שקל. במשרד החינוך מדגישים, כי יישום הרפורמות

"אופק חדש" ו"עוז לתמורה" בבתי הספר התיכוניים, הם אלה ששיפרו משמעותית את שכרם של המורים. על פי נתוני האוצר, שכרם של המורים בחינוך היסודי עלה בעשור האחרון, עוד לפני השלמת יישום הרפורמות, ב-43% ריאלית; בחטיבות הביניים עלה ב-17% ובתיכונים עלה ב-14%.

"אופק חדש" ו"עוז לתמורה" הן יוזמות ברוכות, שהעלו את שכר המורים בישראל, אבל גם את שעות העבודה להן המורים נדרשים", אומר פרופ' יצחק גילת, ראש רשות המחקר של מכללת לוינסקי לחינוך, שסבור גם, כי עליית שכר המורים עדיין לא מספיק דרמטית על מנת לחולל את השינוי המיוחל בענף ההוראה ובמעמד המורה.

ועל מעמדו הבעייתי בישראל ניתן ללמוד גם מסקר, שערכה באחרונה מכללת לוינסקי בקרב מדגם מייצג במגזר היהודי: 51% מהנשאלים בסקר השיבו, כי הם סבורים ששכר המורים בישראל נמוך מהראוי; 80% השיבו, כי לא היו רוצים שהילד שלהם יעסוק בהוראה; ו-96% דרגו את מעמדו של המורה בישראל כנמוך מאוד. "ברקנו איך הציבור תופס את מעמדו של המורה בהשוואה לחמישה מקצועות אחרים: רופא, עורך, איש הייטק, איש צבא קבע ועובד

סוציאלי; זאת לפי חמישה פרמטרים שונים: האם השכר ראוי? מהי מידת היוקרה של המקצוע? מהי תרומתו לחברה? האם המקצוע מאפשר התפתחות מקצועית? והאם היית רוצה שילדך יהיה מורה?" מסביר פרופ' גילת, לדבריו, בשקלול של כל הפרמטרים האמורים, המורה דורג מקום אחד לפני האחרון. "רופאים דורגו במקום הראשון ואילו העובדים הסוציאליים דורגו בתחתית הסולם. רק שיפור דרמטי בשכר המורים יעלה וישפר את איכות החינוך בישראל".

המדינה עושה טעות, כשהיא לא מעודדת אנשים איכותיים להיכנס למערכת

היא הרוויחה כמעט 30,000 שקל בחודש והיום רק 4,500 שקל. אורית רוקח, 43, נשואה ואם לשלושה, היא מאותם אנשים שעזבו משרה נוצצת ומתגמלת במגזר העסקי לטובת הוראה בשם הסיפוק האישי.

"אחרי 16 שנה כמנהלת שיווק בחברות התקשורת סלקום, בזק בינלאומי ואורנג', עם משכורות בליגה אחרת, הרגשתי ריקנות ושחיקה, שגרמו לי לרצות לעשות משהו אחר. משהו עם סיפוק פנימי שימלא אותי", היא מספרת. "מה שגרם לי סופית לעשות את השינוי, הייתה תשובה שנתן לי הבוס הקודם

שלי כשסיפרתי לו שאני שחוקה: 'בשביל השכר שאנחנו מקבלים כאן, אנחנו אמורים לשתוק'. התשובה שיצאה לי מהבטן היא 'אף שכר לא שווה את זה'. הגשתי מכתב התפטרות, ויצאתי לחיים חדשים".

אחרי לא מעט התלבטויות, רוקח פנתה להוראה. "החלטתי להיות מורה למתמטיקה, כי אני אוהבת מתמטיקה". רוקח, שנרשמה לתוכנית "דלתא" להסבת אקדמאים במכללת לוינסקי וסיימה את לימודיה כעבור שנה וחצי, החלה ללמד בפעם הראשונה ב-1 בספטמבר השנה כיתות ז' ועד י"ב בויצ'ו הדסים. כמורה

שנה ראשונה וללא הכרה בוותק, שכרה זעום ומגוחך בעידן של יוקר מחיה. "המדינה עושה טעות, כשהיא לא מעודדת אנשים איכותיים להיכנס למערכת - גם בדברים קטנים יותר כמו הכרה בוותק מקצועי שצברו במהלך שנות חיים".

האם השכר הנמוך גורם לך להשלים הכנסה בעזרת שיעורים פרטיים למשל?
"כמורה מתחילה, שגם עושה סטאז' וגם מקדישה בבית שעות על גבי שעות של הכנה לשיעורים, יש עליי עומס כזה שלא משאיר לי הרבה זמן לשיעורים פרטיים".

(צילום: יח"צ)

אורית רוקח

- **תפקיד:** מורה למתמטיקה בויצ'ו הדסים באבן יהודה
- **גיל:** 43
- **מצב משפחתי:** נשואה + 3
- **השכלה:** תואר ראשון בתקשורת ותואר שני במינהל עסקים באוניברסיטת בן-גוריון בנגב

2-49817760	25/09/2015	גלובס - הערב	עמוד 27	3/3	12.76x31.37
מכללת לוינסקי לחינוך פרופ יצחק גיל - 4710					

”השכר באקדמיה הפך בשנים האחרונות ממעליב לסביר“

חדוות היצירה והעשייה של חוקרים באקדמיה מפצה על שכר נמוך משמעותית מזה שרבים מהם יכלו לקבל במגזר העסקי • לפיכך, חלקם מתפתים להוראה במוסדות אחרים, למשרות ייעוץ ולתפקידי דירקטורים

יניב. "השכר זה לא הסיפור" (צילום: יח"צ)

בעיקר בתחומי יזמות וחדשנות. וכך, אני מכיר לא מעט מרצים שעושים חלטות מחוץ לאקדמיה – בין אם במקומות הוראה אחרים, ובין אם בתחומים אחרים לגמרי דוגמת ייעוץ ודירקטוריונים. מנגד, יש כאלה שעזבו אוניברסיטאות למכללות פרטיות, כי הן משלמות יותר. זה חבל, כי האנשים הטובים האלה מתמקדים במכללות בהוראה ולא במחקר, וזה אובדן גדול.”

”לב הבעיה הוא תנאי המחקר ולא השכר“

אפרופו מחקר, פרופ' אשר כהן, הרקטור של האוניברסיטה העברית, טוען, שתנאי מחקר בארץ הקודש, הם לב הבעיה, ולא דווקא גובה שכרו של הסגל האקדמי באוניברסיטאות. “השכר באקדמיה הפך בשנים האחרונות משכר מעליב לשכר סביר, ואני פחות שומע על כאלה שלא באים למערכת האקדמאית בגלל שכר”, אומר פרופ' כהן, ששמו השתרבב לרוח הריגות השכר שפרסם משרד האוצר. “שכרי הוכרו ברוח כהריג, מאחר שבמשרד האוצר התבלבלו וחשבו שאני עדיין משמש כראש החוג לפסיכולוגיה, ולא הבינו איך שכרי כראש החוג זינק ב-40%. בפועל, העלייה נבעה ממעבר לתפקידי כרקטור. מעולם לא קיבלתי שקל אחד מעל מה שהמונה על השכר אישר.”

כך או כך, פרופ' כהן סבור, שהקושי של המערכת להוציא סכומי עתק על מחקר הוא זה שמבריח מפה את טובי המרצים ואת דור העתיד של חתני פרס נובל. “אקדמאים רוצים לקבל תנאים מתאימים וטובים למחקר שלהם. בהקשר זה אנחנו נמצאים במצב פחות טוב מזה שהיינו רוצים להיות בו, כי אנחנו לא מסוגלים לממן מחקרים בסכומי עתק כפי שעושים בחו”ל. לכן אנחנו מאבדים לא מעט אנשים טובים, שמקבלים תנאי מחקר טובים יותר בחו”ל.”

עשר שנות ותק משלשות לכיסו של פרופ' מן המניין באקדמיה כ-23 אלף שקל ברוטו בחודש; פרופ' חבר מסתפק ב-19.8 אלף שקל; ומרצה בכיר כ-18 אלף שקל ברוטו בחודש (ראו טבלת שכר). ד"ר איל יניב, מרצה בכיר וראש בית הספר למינהל עסקים באוניברסיטת בר-אילן בעשור האחרון, אמנם משלים הכנסה בחוץ אך שמח בחלקו.

”מן הראוי לתגמל יותר את הסגל האקדמי, אבל שכר זה ממש לא כל הסיפור”, הוא מסביר את שביעות רצונו ומספק לכך גם הסבר מדעי: “אחת התיאוריות המובילות בחקר המוטיבציה של הפסיכולוג האמריקאי המנוח, פרופ' פרדריק הרצברג, קובעת ששכר הוא רק מרכיב אחד במכלול שיקוליו של אדם היכן לעבוד. “התיאוריה שלו אומרת, שמוטיבציה מורכבת גם מגורמים המניעים אדם להצליח, כמו הגשמה עצמית, הכרה במה שהאדם עושה, סביבה תומכת, יכולת להתפתח במקום העבודה ויכולת ללמוד. שכר הוא מרכיב הכרחי, אך לא משפר את המוטיבציה. הרצברג קורא לזה 'מרכיב הגייני', והוא קיים לצד תנאי עבודה בסיסיים אחרים.”

ד"ר יניב נמנה עם אותם יחידים סגולה, שעזבו משרה נוצצת ומתגמלת פי כמה בהיי-טק לטובת האקדמיה. “הייתי מנכ”ל של שתי חברות סטארט-אפ – Israel Online הממוזגת כיום עם וואלה, ונון סטופ אינטרנט. את שתיהן ניהלתי מיום הקמתן והשתכרתי משמעותית יותר משכרי כיום באוניברסיטה.”

● אז למה לעזוב ולעבור לאקדמיה?

”אין כמו עבודה באוניברסיטה. אני מגיע אליה כל יום מלא בחודות יצירה ועשייה. אני עושה רק מה שאני רוצה, וזה לא נכון לגבי אף תפקיד אחר שמילאתי בעבר. גם כמנכ”ל, העומד בראש הפירמידה, לא עשיתי מה שאני רוצה כי יש התחייבות לבעלי מניות שבאים בדרישות וכיו”ב. באוניברסיטה אני מחליט מה אני חוקר ומה אני לומד. העצמאות היא אינסופית וגם התגמול האינטלקטואלי-נפשי הוא מיידי. אני מרוצה מהחיים שלי כאקדמאי – אלו חיים טובים, מעניינים ומגוונים מאוד.”

● מה היה הטריוויר שגרם לך לעזוב את ההיי-טק לטובת האקדמיה?

”אחרי מכירת 'נון סטופ', היו בידיי האמצעים שאפשרו לי להגשים את חלום הדוקטורט. לא חשבתי שאשאר באקדמיה אחרי הדוקטורט. חשבתי לחזור להיי-טק, אבל מצאתי שאני נהנה מאוד באקדמיה. עושה דברים כיפיים ומעניינים ששווים לי הרבה יותר מכסף – אז נשארתי.”

● ובכל זאת לא מעט מעמיתך משלימים הכנסה מחוץ לאקדמיה או עוזבים לחו”ל? “גם אני משלים הכנסה בחוץ. בחמש השנים האחרונות אני דירקטור באפריקה ישראל, וקודם לכן הייתי שלוש שנים דירקטור בבנק. במקביל, אני מייעץ לחברות בארץ ובחו”ל,